

УДК: 338.431.6:637.4: (477.72)

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ЯЄЦЬ НА ПТАХОФАБРИЦІ ПАТ "ЧОРНОБАЇВСЬКЕ"

Назаренко С.О. – к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ
Ніколаєва Ю. В. – магістр-дослідник, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Птахівництво є однією з найважливіших галузей продуктивного тваринництва, що займає вагомe місце в народному господарстві сучасного світу. Поглиблена спеціалізація виробництва, що на сьогодні є характерним для птахівництва, дає змогу успішно впроваджувати комплексну механізацію і автоматизацію виробничих процесів і прогресивні технології, які базуються на рівномірному протягом року виробництві продукції, ефективніше використовувати продуктивний потенціал птиці, забезпечити ріст валової та товарної продукції при мінімальних трудових і матеріальних затратах [1].

Стан вивчення проблеми. У птахівництві України впроваджуються нові технології утримання, годівлі, ветеринарно-профілактичні та екологічні заходи, тобто відбуваються комплексні кількісні та якісні зміни, які сприяють підвищенню конкурентоспроможності даної галузі.

Для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної птахівницької продукції варто повсюдно впроваджувати глибоку переробку птиці й розширяти асортименти виробів з яєць і м'яса відповідно до вимог ринку. Одночасно потрібно працювати над попитом поліпшення не тільки товарного вигляду, але й поживної цінності продуктів птахівництва, що виготовляються (м'яса і яєць) [4].

М'ясо, яйця й продукти переробки птиці є джерелами повноцінних білків, жирів, вітамінів, мінеральних і екстрактивних речовин, що відіграють важливу роль у життєдіяльності організму. Якість продукції, її екологічна безпека набувають усе більшого значення, тому продукти, отримані з птиці з низькими споживчими й харчовими властивостями, є неконкурентоспроможними. В умовах ринку підприємства повинні виробляти продукцію, орієнтуючись за вартістю і формуватися в регіоні споживача: високо-, середньо- і низькооплачуваного. Правильне вирощування, повноцінна годівля птиці, виконання й перевиконання нормативів по виходу продукції вирішальним образом позначаються на економіці підприємства [3].

Завдяки правильному веденню галузі можна в короткий термін збільшити виробництво яєць і м'яса, а також підвищити рівень забезпеченості населення цими продуктами.

Важлива роль у підвищенні продуктивності птиці й розвитку промислового птахівництва належить племінним і репродуктивним господарствам, які повинні постійно вдосконалювати високопродуктивні лінії й кроси сільськогосподарського птиці, які найбільш пристосовані до інтенсивних умов утримання.

В інтенсифікації птахівництва особлива роль належить комплексній механізації, яка дозволяє впроваджувати прогресивні методи утримання птиці, проводити всі роботи в оптимальні строки, підвищувати їх якість, знижувати витрати праці виробництва на одиницю продукції [2].

Завдання і методика досліджень. У зв'язку з недостатньо розвинутою племінною базою птахів в Україні виникла проблема у відтворенні стада безпосередньо у господарстві, яке займається виробництвом харчових яєць. Унаслідок значних витрат на закупівлю ремонтного молодняку підвищується собівартість вироблених харчових яєць. Тому метою даної роботи було технологічно-економічне обґрунтування впровадження технології виробництва продукції птахівництва із замкненим циклом на птахофабриці ПАТ "Чорнобаївське" Білозерського району Херсонської області. Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання: проаналізувати окремі ланки технологічного процесу виробництва у господарстві, оцінити існуючу технологію вирощування молодняку і експлуатації курей промислового стада, розробити пропозиції щодо удосконалення існуючої технології, а також визначити ефективність виробництва продукції птахівництва за замкненим циклом в умовах ЗАТ "Чорнобаївське" Білозерського району Херсонської області.

Результати досліджень. Існуюча технологія виробництва яєць на ПАТ "Чорнобаївське" базується на таких основних принципах, як: використання спеціалізованих яєчних кросів високої продуктивності; утримання курей у кліткових батареях, що забезпечує механізацію та автоматизацію виробничих процесів; годівля курей повнораціонними сухими комбікормами; утримання птиць у закритих (безвіконних) пташниках великої місткості з оптимальним мікрокліматом і диференційованим світловим режимом; застосування ефективних ветеринарно-профілактичних заходів з метою забезпечення високої збереженості птиці; рівномірне-цілорічне виробництво у відповідності з технологічним графіком, який передбачає ефективне використання всіх виробничих потужностей. У господарстві крос яєчних курей Хай-Лайн коричневий. У господарстві для утримання курей промислового стада обладнано 16 пташників.

Вирощування молодняку на ПАТ "Чорнобаївське" здійснюють з кліткових батареях типу – ТБЦ-Е. Вирощування ремонтного молодняку – це технологічний процес отримання курочок для промислового стада. На одну дорослу птицю промислового стада яка передбачає заміні, на вирощування ставлять 1,38 курочки. Молодняк приймають одновіковими партіями з таким розрахунком, щоб повністю заповнити приміщення цеху промислового стада.

У цех промислового стада молодняк надходить у 90...110-денному віці. Утримують курей-несучок на птахофабриці ПАТ "Чорнобаївське" у кліткових батареях типу ТБК. Батареї мають 3 або 4 яруси. Перевагою кліткового обладнання ТБК для утримання курей-несучок порівняно з аналогами вітчизняного виробництва є можливість повністю ліквідувати застосування ручної праці, забезпечити автоматизацію процесу збору яєць та знизити кількість харчових яєць категорії «бій». Кліткове обладнання для утримання курей-несучок ТБК дає змогу створити більш комфортні умови для птиці і таким чином збільшити тривалість її виробничого використання порівняно із застосуванням подібним обладнанням вітчизняного виробництва.

Показники, за якими можна оцінити обсяги виробництва і ефективність ведення галузі яєчного птахівництва в умовах ПАТ "Чорнобаївське", наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. – Чисельність поголів'я курей і ефективність галузі птахівництва за 2010 рік

Показники	Значення
Середньорічне поголів'я курей, тис. голів	656579
Несучість на середньорічну несучку, шт. яєць	309
Кратність комплектування промислового стада	6
Кількість ремонтного молодняку, введеного у пром. стадо за рік, тис. голів	743027
Кількість приміщень для курей-несучок	16
Валове виробництво яєць, тис. шт.	150477450

Аналіз показав, що у господарстві галузь птахівництва є прибутковою. Поголів'я курей промислового стада збільшується з кожним роком. За 2010 рік спостерігається підвищення несучості курей на 2%. Завдяки цьому у господарстві було вироблено на 1460587 тис. шт. яєць більше, ніж у 2009 році. Валовий прибуток в господарстві за 2010 рік склав 76665,6 тис. грн., що майже у 2,5 рази більше порівняно з 2009 роком. За 2010 рік рівень рентабельності склав 8,2%, що на 2,8% більше відносно 2009 року.

Постачальником добового молодняку курей кросу Хай-Лайн є племінний репродуктор ТОВ "Слов'яни" Макарівського району Київської області. Щороку господарство витрачає значні кошти на закупівлю та транспортування гібридного молодняку. Тому, з метою підвищення економічної ефективності виробництва продукції птахівництва в умовах ПАТ "Чорнобаївське" пропонується впровадити замкнений цикл виробництва.

Так, для відтворення 656,6 тис. голів курей промислового стада господарству потрібно буде використовувати родинне стадо чисельністю 72,2 тис. голів (65,6 тис. курей і 6,6 тис. півнів). Середньорічне поголів'я ремонтного молодняку при цьому складатиме 883,4 тис. голів. З метою рівномірного протягом року виробництва харчових яєць необхідно комплектувати промислове стадо 12 разів на рік. Розмір однієї партії курей-несучок становитиме 54,7 тис. голів. Родинне стадо пропонується комплектувати 4 рази на рік партіями по 16,4 тис. голів курей і 1,6 тис. голів півнів.

Наявність у господарстві інкубаційного цеху дасть змогу отримувати власний добовий молодняк. Згідно з розрахунками, за рік від курей родинного стада буде отримано 16,2 млн. шт. яєць із собівартістю 1249 грн. за 1000 шт. Однак, тільки 2,7 млн. шт. буде відібрано для інкубації, а інша кількість яєць буде реалізована у торговельну мережу як харчові яйця. Собівартість добового курчати фінального гібриду складатиме 2,53 грн. Розрахунки показали, що витрати коштів на вирощування молодняку курей до 4-місячного віку за замкненого циклу виробництва складають 26,8 грн. у розрахунку на 1 голову, а завдяки власному відтворенню стада собівартість 1 молодки буде на 1,37 грн. меншою.

Аналіз показників економічної ефективності показав, що виробництво харчових яєць за замкненим циклом в умовах ПАТ "Чорнобаївське" буде прибутковим, але за рахунок утримання родинного стада і реалізації більшої кількості племінних яєць за ціною, що менше собівартості, обумовить зменшення валового прибутку господарства за рік на 3407,83 тис. грн. при цьому рівень

рентабельності виробництва харчових яєць у птахівничому господарстві знизиться на 4,11 % і складатиме 4,16 % (табл. 2).

Розрахунок структури стада показав, що за незамкненого циклу виробництва процентне співвідношення ремонтного молодняку і промислового стада складає відповідно 57,4% і 42,6%. За замкненого циклу виробництва співвідношення між племінною групою птахів, ремонтним молодняком і несучками промислового стада складає відповідно 4,5 %, 54,8 % і 40,7 %. За такої структури стада для інкубації використовується тільки 13,2 % яєць, отриманих від курей родинного стада. Отже, використання родинного стада на птахівничому підприємстві з середньорічним поголів'ям курей-несучок 656,6 тис. голів є економічно не виправданим.

Таблиця 2. – Показники економічної ефективності виробництва яєць за незамкненого і замкненого циклу

Показники	Цикл виробництва	
	незамкнений	замкнений
Повні виробничі витрати, тис. грн.	94070,02	105230,77
Реалізовано яєць, тис. шт.	184962,94	199042,46
Собівартість 1000 шт. яєць, грн.	508,59	528,69
Ціна реалізації 1000 шт. яєць, грн.	550,65	550,65
Прибуток від реалізації яєць, тис. грн.	101850,19	109603,11
Валовий прибуток, тис. грн.	7780,17	4372,34
Рівень рентабельності, %	8,27	4,16

Виходячи із цього, подальшим завданням було визначити економічну ефективність виробництва харчових яєць у господарстві, яке має замкнений цикл виробництва, але родинне стадо використовується ефективно – на інкубацію буде направлено 80 % яєць, отриманих від племінних курей. При цьому співвідношення поголів'я родинного стада, ремонтного молодняку і курей промислового стада складатиме відповідно 0,8 %, 56,9 % і 42,3 %. Розрахунок показав, що собівартість 1000 шт. харчових яєць буде на 121,5 грн. меншою, а обсяги виробництва яєць збільшаться майже у 6 разів (табл. 3).

Таблиця 3. – Ефективність виробництва яєць за оптимізованої структури стада

Показники	Значення
Повні виробничі витрати, тис. грн.	436755,83
Реалізовано яєць, тис. шт.	1128418,60
Собівартість 1000 шт. яєць, грн.	387,10
Ціна реалізації 1000 шт. яєць, грн.	550,65
Прибуток від реалізації яєць, тис. грн.	621365,84
Валовий прибуток, тис. грн.	184610,01
Рівень рентабельності, %	42,27

Оптимізація структури стада на птахівничому підприємстві дасть змогу підвищити рівень рентабельності виробництва харчових яєць на 34,0 %.

Висновки і пропозиції виробництву. Проведені дослідження дають можливість зробити висновок, що підвищення ефективності використання родинного стада сприяє підвищенню економічної ефективності виробництва

харчових яєць. Виходячи із цього, можна запропонувати птахівничому підприємству ПАТ "Чорнобаївське" Білозерського району Херсонської області впровадити замкнений цикл виробництва і оптимізувати структуру стада для ефективного використання племінних курей і підвищення рентабельності виробництва харчових яєць.

Перспектива подальших досліджень. У подальших дослідженнях слід розробити бізнес-план і розрахувати інвестиції для удосконалення існуючої технології харчових яєць на птахофабриці ПАТ "Чорнобаївське".

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Лелик О.С., Завідна Л.Д. Сучасний стан, проблеми та економічна ефективність розвитку галузі птахівництва в ЗАТ «Чорнобаївське» Білозерського району Херсонської області.- Збірник тез та повідомлень студентської науково-практичної конференції.- 26-27 лютого 2002 р.
2. Гайдаенко А.А. Основные пути повышения эффективности птицеводства в современных условиях // Эффективное птахівництво. – 2009. -№5.-С.9-13
3. Смачелюк М. Виробництво харчових яєць // Тваринництво України.- 2008.- №5.-С.6-8
4. Порубанська Л.В. Організація та ефективність виробництва яєць у спеціалізованих птахівничих підприємствах // Агроінком. - 2001. - №8-12. – С.52-54.

636.32/38.637.124.2

УСТАНОВКА ДЛЯ МАШИННОГО ДОЇННЯ ОВЕЦЬ

Нечмілов В. М. – к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Підвищення молочної продуктивності овець на ряду з породними особливостями й умовами годівлі залежить від способів доїння. Найбільший ефект отримують при машинному доїнні в розумінні трудомісткості, кращого видоювання та якості молока [3, 4].

При машинному доїнні овець значно полегшується праця дояра, зменшується кількість випадків захворювання вимені на мастит, збільшується тривалість лактації [1].

Основними зонами молочного вівчарства є західні і південні області України, в яких в основному переважає пасовищна та пасовищно-стійлова система утримання тварин. Тому специфіка молочного вівчарства цих зон потребує використання переважно пересувних установок для машинного доїння, бо тут сконцентровано зараз майже 85 % поголів'я овець і кіз [5,6].

Стан вивчення проблеми. З метою зниження витрат та підвищення продуктивності праці при виробництві овечого молока у світі створено багато моделей установок для машинного доїння овець. Однак, загальним недоліком є те, що доїльні установки для овець в Україні не виробляють, а закордонні